

SOLUTIONS TO ATTRACT ENTERPRISES TO INVEST IN HIGH-TECH AGRICULTURE IN HANOI

Pham Thi My Dung¹ Chu Van Tuyen²
Le Thi Hien³

¹Dong Do University; ²Thanh Do University;

³Institute of Research and Socio – Economic Development - Hanoi

Email: dungsird.vn@gmail.com¹; cvtuyen@thanhdowni.edu.vn²; lenthien120180@gmail.com³

Received: 3/12/2024; Reviewed: 8/12/2024; Revised: 13/12/2024; Accepted: 20/12/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i4.192>

Abstract: *The research aims to assess the current situation and propose solutions to attract businesses to invest in high-tech agriculture in Hanoi. Through secondary and primary information using desk research and case studies, it shows that: Attracting businesses to invest in high-tech agriculture is still very limited, with only 20 companies currently beginning to experiment with investments in this field. From the perspective of agricultural business, the author proposes four specific solutions: Attracting businesses to invest in high-tech agriculture in Hanoi must be based on the characteristics and main tasks of the capital's agriculture; Land solutions for businesses investing in high-tech agriculture in Hanoi must be based on the characteristics of the capital's agricultural land and farmers; Capital solutions to attract businesses to invest in high-tech agriculture in Hanoi must be directed towards small and medium-sized enterprises and Combining the attraction of businesses.*

Keywords: *Enterprise; Hanoi; High-tech agriculture.*

1. Đặt vấn đề

Hà Nội có tới 17 huyện ngoại thành trong số 30 đơn vị hành chính. Khu vực nông thôn rộng lớn với 50,8% dân số, 47,4% lực lượng lao động. Nông nghiệp chiếm khoảng 55% diện tích tự nhiên và thu hút tới 24% lực lượng lao động của thành phố. Tuy nông nghiệp Hà Nội chiếm tỷ trọng nhỏ trong cơ cấu kinh tế của thành phố, nhưng vấn đề nông nghiệp - nông dân - nông thôn lại rất được quan tâm đầu tư và đạt nhiều kết quả cao. Tỷ lệ đô thị hóa tăng lên khiến đất nông nghiệp giảm đi, nhưng theo quy hoạch đến năm 2020 đất nông nghiệp của Hà Nội vẫn chiếm tới 194.429 ha, chiếm 51,93% diện tích tự nhiên của thành phố. Trong đó, đất trồng lúa là 95.003 ha chiếm 28,28% diện tích tự nhiên (Dung, 2018).

Chương trình số 07-CTr/TU ngày 17 tháng 3 năm 2021 của Thành ủy Hà Nội về “Đẩy mạnh phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trên địa bàn thành phố Hà Nội giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025” đã xác định 7 nhóm chỉ tiêu, trong đó có chỉ tiêu tỷ lệ sản phẩm nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao (CNC) trên tổng sản phẩm nông nghiệp đến năm 2025 đạt trên 70% (hiện đang ở mức 46%). Để đạt mục tiêu

này đòi hỏi phải có sự tham gia của nhiều thành phần kinh tế trong đó doanh nghiệp phải là lực kéo để đưa được sản phẩm nông nghiệp ứng dụng cao ra thị trường. Hà Nội đã có nhiều chính sách thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp nói chung, nông nghiệp ứng dụng CNC nói riêng nhưng số doanh nghiệp quan tâm còn rất ít, rất hạn chế. Vì vậy cần có những đánh giá đầy đủ hơn nhằm tìm ra cách thức thúc đẩy tiếp.

Nghiên cứu này nhằm đánh giá trạng thái và đề xuất giải pháp thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC, trên địa bàn thành phố Hà Nội.

2. Tổng quan nghiên cứu

2.1. Nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao

- Công nghệ cao

Có nhiều định nghĩa khác nhau về công nghệ cao. Nghiên cứu này dựa vào định nghĩa Luật công nghệ cao của Việt Nam; “CNC là công nghệ có hàm lượng cao về nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ; được tích hợp từ thành tựu khoa học và công nghệ hiện đại; tạo ra sản phẩm có chất lượng, tính năng vượt trội, giá trị gia tăng cao, thân thiện với môi trường; có vai trò quan trọng đối với việc hình thành ngành sản xuất,

dịch vụ mới hoặc hiện đại hóa ngành sản xuất, dịch vụ hiện có”. Doanh nghiệp CNC là doanh nghiệp sản xuất sản phẩm CNC, cung ứng dịch vụ CNC, có hoạt động nghiên cứu và phát triển CNC (Luật Công nghệ cao, 2019).

- Công nghệ cao trong nông nghiệp

Công nghệ cao có ở tất cả các ngành kinh tế. Theo Vụ Khoa học Công nghệ - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thì nông nghiệp công nghệ cao (NNCNC) “Là nền nông nghiệp được áp dụng những công nghệ mới vào sản xuất, bao gồm: công nghiệp hóa nông nghiệp (cơ giới hóa các khâu của quá trình sản xuất), tự động hóa, công nghệ thông tin, công nghệ vật liệu mới, công nghệ sinh học và các giống cây trồng, giống vật nuôi có năng suất và chất lượng cao, đạt hiệu quả kinh tế cao trên một đơn vị diện tích và phát triển bền vững trên cơ sở canh tác hữu cơ” (D-agrotech, 2024).

- Ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp

Nông nghiệp CNC đặt trọng tâm vào các lĩnh vực như: Chọn tạo, nhân giống cây trồng, giống vật nuôi cho năng suất, chất lượng cao; Phòng, trừ dịch bệnh; Trồng trọt, chăn nuôi đạt hiệu quả cao; Tạo ra các loại vật tư, máy móc, thiết bị sử dụng trong nông nghiệp; Bảo quản, chế biến sản phẩm nông nghiệp; Phát triển doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC; Phát triển dịch vụ CNC phục vụ nông nghiệp (Luật công nghệ cao, 2019). Ứng dụng CNC trong nông nghiệp là việc lựa chọn những CNC này để đưa vào sản xuất cho phù hợp với từng điều kiện cụ thể. Như vậy có thể thấy việc nghiên cứu, phát hiện, đề xuất CNC trong nông nghiệp mới là giai đoạn đầu của phát triển NNCNC. Các công nghệ cao trong nông nghiệp phải được ứng dụng, thử nghiệm, nhân rộng trên thực tế thì mới mang lại giá trị kinh tế. Việc ứng dụng không thể rập khuôn như sản phẩm ban đầu mà phải phù hợp điều kiện. Ứng dụng CNC trong sản xuất nông nghiệp đã tạo ra những sản phẩm chất lượng với tính cạnh tranh cao. Đây được coi là một xu hướng tất yếu, giúp phát triển sản xuất nông nghiệp vượt trội. Nhờ điều này, bức tranh nông nghiệp của quốc gia đã trải qua những thay đổi đáng kể.

2.2. Doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao

Doanh nghiệp có thể kinh doanh tất cả các lĩnh vực mà pháp luật không cấm. Doanh nghiệp

đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC còn là lĩnh vực được khuyến khích. Cũng không có một quy định hoặc khái niệm cụ thể về doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC nên nhóm tác giả cho rằng: Doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC và doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC vừa có điểm giống nhau vừa có điểm khác nhau. Điểm giống nhau là cả hai đều là doanh nghiệp; Cả hai đều làm kinh doanh với mục đích lợi nhuận. Điểm khác nhau là: Doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC là doanh nghiệp nông nghiệp vì hoạt động chính là nông nghiệp. Doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC có thể là doanh nghiệp nông nghiệp hoặc doanh nghiệp loại khác nhưng bỏ vốn đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC để lấy lãi. Loại này có thể đầu tư bằng cách tự kinh doanh hoặc góp vốn; mua cổ phần; liên kết kinh doanh với các đơn vị nông nghiệp khác như doanh nghiệp nông nghiệp, hộ nông dân, hợp tác xã. Đầu tư hướng vào nông nghiệp ứng dụng CNC, thậm chí có thể chuyển thành doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC.

Liên quan đến chủ đề thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng cao tại Hà Nội đã có một số bài viết trên các trang mạng ở dạng đưa tin. Ngày 11 tháng 9 năm 2024 Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Hà Nội tổ chức hội thảo với tên là “Thúc đẩy doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC”, nhưng các bài trong kỷ yếu lại viết về tình hình nông nghiệp ứng dụng CNC, không có bài nào như tên hội thảo. Về bài nghiên cứu đăng trên tạp chí thì có một số nghiên cứu về thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC của các tác giả như Thy Hằng (2023), Gia Hân (2021),... nhưng các công bố lại viết chung cho phạm vi cả nước hoặc viết cho địa phương khác. Vì vậy chủ đề của bài báo này thuộc vào khoảng trống cần nghiên cứu cho Hà Nội.

3. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp thu thập thông tin nghiên cứu
+ Thu thập thông tin thứ cấp: Các thông tin được tác giả thu thập, tổng hợp từ các nguồn khác nhau như: Các văn bản pháp lý của nhà nước và của thành phố Hà Nội; Các báo cáo, tổng kết triển khai của một số tổ chức; Các tài liệu nghiên cứu, hội nghị, hội thảo; Các trang mạng liên quan.

+ Thu thập thông tin sơ cấp: Thông tin loại này do tác giả trực tiếp thu thập với một số tình huống cụ thể từ các hoạt động trong thực tiễn tại Hà Nội.

- Phương pháp phân tích đánh giá

+ Phương pháp nghiên cứu tại bàn: Từ các thông tin thu thập được nhóm tác giả đã rà soát, lựa chọn, tổng hợp và trình bày các nhận xét theo từng vấn đề quan tâm.

+ Phương pháp nghiên cứu tình huống: Phương pháp này chủ yếu sử dụng trong nghiên cứu các mô hình bằng cách trực tiếp xem xét thực địa, chụp ảnh, trao đổi với các doanh nghiệp, nông dân, cán bộ địa phương.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Thực trạng nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn thành phố Hà Nội

Đến hết năm 2017 giá trị sản phẩm nông nghiệp ứng dụng CNC trên địa bàn Thành phố đạt 25%, trong đó đối với lúa, ngô, rau, hoa, cây ăn quả, chè đạt 17,9%, chăn nuôi đạt 33,5%, thủy sản đạt 13% (Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội, 2017). Cụ thể:

- Kết quả ứng dụng CNC trong trồng trọt: Với rau đã có 119 ha nhà lưới, 15 ha ứng dụng công nghệ tưới tiết kiệm, 5 nhà sơ chế rau với tổng diện tích 458 m²; Với hoa đã có khoảng 110 ha bước đầu ứng dụng CNC ở một số khâu với quy mô nhỏ; Với cây ăn quả đã có 924,5 ha (chiếm 6,2% diện tích cây ăn quả) ứng dụng CNC; (iv) Với chè đã có 306,5 ha (chiếm 10,2% diện tích sản xuất chè) ứng dụng CNC.

- Kết quả ứng dụng CNC trong chăn nuôi, thủy sản: Với chăn nuôi có 3 nội dung nổi bật là giống, chuồng trại và xử lý môi trường. Về giống thì đã nhập các giống gà, lợn ông bà, bố mẹ từ nước ngoài để cải thiện chất lượng đàn giống và sử dụng phương pháp thụ tinh nhân tạo. Về chuồng nuôi: Đối với chăn nuôi lợn và gà thì 30% số trại chăn nuôi lớn đã sử dụng hệ thống chuồng kín; Đã sử dụng hệ thống chuồng mát với 80% trại nuôi bò sữa và 50% trại nuôi bò thịt. Về xử lý môi trường: Sử dụng hầm Biogas và chế phẩm xử lý môi trường; Với thủy sản đã ứng dụng công nghệ Biofloc là công nghệ sinh học theo hướng mới.

Tuy chưa nhiều nhưng đến nay số mô hình nông nghiệp ứng dụng CNC của Hà Nội đã tăng lên so với trước đây. Năm 2017 Hà Nội có 105

mô hình. Đến năm 2002 đã có 160 mô hình trong đó 105 mô hình trồng trọt, 39 mô hình chăn nuôi, 15 mô hình thủy sản. Hiện nay số lượng mô hình nông nghiệp ứng dụng CNC lên 406 mô hình, trong đó có 262 mô hình trồng trọt, 119 mô hình chăn nuôi và 25 mô hình thủy sản (Hằng, 2024).

4.2. Thực trạng thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn thành phố Hà Nội

Số doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC của Hà Nội rất ít. Cho đến nay cũng chỉ có khoảng 20 doanh nghiệp bước đầu đầu tư vào lĩnh vực này, trong đó duy nhất mới chỉ 1 doanh nghiệp được công nhận là doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC đó là Công ty TNHH Xuất nhập khẩu Kinoko Thanh Cao tại xã Đốc Tín, huyện Mỹ Đức (Hằng, 2024). Một số doanh nghiệp tiêu biểu:

- Công ty TNHH xuất nhập khẩu Kinoko Thanh Cao. Công ty đóng tại xã Đốc Tín huyện Mỹ Đức với Mô hình sản xuất nấm theo công nghệ và cách làm nông nghiệp của Nhật Bản. Tất cả các công đoạn đều sử dụng máy móc và công nghệ của Nhật Bản. Mô hình có diện tích 3.000 m² với số vốn đầu tư ban đầu là 3 triệu USD (gần 70 tỷ đồng) để đầu tư xây dựng hệ thống sản xuất nấm hoàn chỉnh bao gồm các khu vực: phòng cấy giống, phòng ươm, phòng đóng gói và thu hoạch (Hoàng, 2018).

- Công ty Cổ phần Đầu tư phát triển công nghệ cao Toàn Cầu. Công ty có trụ sở tại thị trấn Phùng, huyện Đan Phượng với Mô hình trồng hoa lan CNC. Tổng diện tích của mô hình khoảng 3,4 ha nhưng vốn đầu tư lên tới hơn 200 tỷ đồng. Ngoài phòng thí nghiệm nuôi cấy mô, khu nhà kính sản xuất hoa rộng 2.000 m² đang trồng hàng ngàn cây lan xanh tốt. Đơn vị đang sản xuất hơn 50 loại hoa các loại, chủ yếu là lan hồ điệp và cattleya, bắt đầu cho sản phẩm bán từ Tết Nguyên đán 2017 với giá trung bình 250.000 đồng/cây (Tú, 2017).

- Công ty cổ phần thương mại Lan Vinh. Công ty đóng tại xã Yên Thường, Gia Lâm với mô hình ứng dụng công nghệ cao trong giết mổ gia cầm công nghiệp tự động. Doanh nghiệp đã hoạt động gần 10 năm với diện tích nhà xưởng 5.200 m² từ đất của gia đình, công suất giết mổ 30.000 con/ngày, nguồn gia cầm chủ yếu từ công ty cổ phần CP Group, sản phẩm giết mổ đã được

đưa vào siêu thị... Điều đáng nói là trong danh sách 10 cơ sở thuộc danh sách quản lý của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đều có giấy chứng nhận vệ sinh an toàn thực phẩm, vệ sinh thú y. Các cơ sở điều tra chủ yếu là giết mổ theo quy trình giết mổ an toàn dịch bệnh và đã có giấy chứng nhận nhưng chỉ có công ty Lan Vinh giết mổ công nghiệp còn các đơn vị khác giết mổ thủ công hoặc bán công nghiệp. Về giấy chứng nhận quy trình giết mổ thì các cơ sở khác có giấy chứng nhận an toàn dịch bệnh nhưng công ty Lan Vinh đã được cấp chứng nhận Quy trình giết mổ ISSO (Viện Khoa học Phát triển nông nghiệp, 2017).

- Công ty cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông. Công ty đóng tại quận Thanh Xuân với các giải pháp chiếu sáng phục vụ nông nghiệp. Trên cơ sở nghiên cứu kinh nghiệm, kỹ thuật quốc tế, công ty đã nghiên cứu thiết kế các loại đèn LED cho các loại cây trồng cụ thể theo yêu cầu của khách hàng. Công ty sử dụng các phần mềm chuyên dụng về quang, cơ, nhiệt, điện, đặc biệt là các phần mềm xác định thông lượng photon ($\mu\text{mol/s}$) cho chiếu sáng cây trồng giúp cho việc thiết kế nhanh chóng, chính xác. Đèn LED mẫu được chế tạo và thử nghiệm hiệu quả sinh học đối với cây trồng, nếu đạt yêu cầu đèn sẽ đưa vào sản xuất trên dây chuyền công nghệ của công ty. Các đèn LED chế tạo có tuổi thọ cao (15.000 giờ cho các loại đèn LED bulb, 20.000 giờ cho các loại đèn LED khác (L70)), sử dụng các gói LED hiệu suất cao, tiết kiệm điện năng. Đồng thời, Rạng Đông đã thiết kế các hệ thống chiếu sáng cho từng loại đèn, đối với từng loại cây trồng ở ngoài vườn, trong nhà kính, nhà lưới và áp dụng các mô hình chiếu sáng cho các cơ sở trồng cây. Sau một thời gian áp dụng, các mô hình chiếu sáng sẽ được đánh giá về hiệu quả sinh học và có sự điều chỉnh nếu cần thiết (Công ty cổ phần bóng đèn phích nước Rạng Đông, 2024).

- Công ty Cổ phần Giống gia súc Hà Nội. Công ty đóng tại phường Cầu Diễn, quận Nam Từ Liêm. Công ty đã được Sở Khoa học và Công nghệ Hà Nội công nhận là Doanh nghiệp Khoa học công nghệ, triển khai thành công lai tạo giống bò BBB trên nền đàn bò lai Sind và chuyên giao công nghệ cho các tỉnh, thành trong cả nước.

4.3. Một số giải pháp thu hút doanh nghiệp đầu

tu vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn thành phố Hà Nội

(1) *Thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao của Hà Nội phải dựa trên đặc điểm và nhiệm vụ chính của nông nghiệp của Hà Nội*

Đa số các địa phương khác thì nông nghiệp có hai nhiệm vụ là phục vụ cho tiêu dùng nội địa và xuất khẩu, nhưng với Hà Nội nhiệm vụ chính của nông nghiệp là phục vụ cho tiêu dùng tại chỗ, xuất khẩu nông sản của Hà Nội chỉ mang tính chất tượng trưng và tuyên truyền là chủ yếu. Nông nghiệp cho tiêu dùng tại chỗ của Hà Nội cũng có những điểm riêng so với nơi khác. Nông nghiệp Hà Nội là nông nghiệp Thủ đô nên có vai trò rất đặc biệt trong cung cấp thực phẩm đảm bảo vệ sinh an toàn cho người dân Hà Nội, cho khách vãng lai phục vụ du lịch, công tác, hội nghị hội thảo quốc gia, quốc tế... (Dung, 2018). Các đặc trưng của nông nghiệp Hà Nội là nông nghiệp đô thị, nông nghiệp sinh thái, đa dạng, gắn với du lịch và văn hóa ẩm thực. Nông nghiệp Hà Nội chủ yếu cung cấp thực phẩm tươi sống, nếu có chế biến thì chủ yếu theo hình thức làng nghề truyền thống.

Thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC của Hà Nội là điều tất yếu và bắt buộc phải đẩy mạnh, nhưng cần cân nhắc lựa chọn cho phù hợp với tổ chức sản xuất nông nghiệp của Hà Nội chủ yếu do hộ nông dân (kể cả trạng trại) thực hiện. Tuy toàn thành phố đã thực hiện dồn điền đổi thửa được gần 79.000 ha (chủ yếu trên đất trồng lúa) tạo điều kiện cho ứng dụng tiến bộ kỹ thuật mới, đưa CNC, cơ giới hóa vào sản xuất, nhưng thực chất quy mô vẫn còn nhỏ lẻ. Vì vậy thu hút đầu tư của các doanh nghiệp vào nông nghiệp ứng dụng CNC nên quan tâm một số điểm sau:

- Tại các khu nông nghiệp CNC nên thu hút doanh nghiệp đầu tư vào thử nghiệm, trình diễn, sản xuất sản phẩm là chủ yếu, còn nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng nên liên kết hoặc thuê các cơ sở nông nghiệp như các trường Đại học, viện nghiên cứu sẽ hiệu quả hơn so với kêu gọi doanh nghiệp tham gia. Các doanh nghiệp đầu tư trong các khu nông nghiệp CNC cần ứng dụng CNC toàn diện.

- Tập trung thu hút doanh nghiệp nhỏ và vừa, thậm chí siêu nhỏ đầu tư theo hướng tăng dần

mức độ ứng dụng CNC theo từng giai đoạn phát triển của doanh nghiệp. Như vậy doanh nghiệp sẽ giảm được khó khăn so với đầu tư ứng dụng CNC toàn phần. Các doanh nghiệp loại này phải thực sự kinh doanh nông nghiệp ứng dụng CNC.

- Thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC có thể tập trung vào nhiều nhiệm vụ như giống cây trồng vật nuôi, phòng trừ dịch bệnh, sản xuất, đầu vào, bảo quản chế biến sản phẩm nông nghiệp theo CNC, theo tiến bộ kỹ thuật mới. Nên thu hút doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực dịch vụ logistic CNC cho hộ như dịch vụ bảo quản giống lưu vụ bằng CNC (giống khoai tây vụ đông cho vụ xuân, giống đỗ tương hè cho đỗ tương đông...), dịch vụ lưu kho sản phẩm trồng trọt tươi sống bằng CNC để giảm tổn thất sau thu hoạch và kéo dài thời vụ cung ứng cho thị trường, dịch vụ lưu kho sản phẩm giết mổ gia súc gia cầm, dịch vụ vận chuyển sản phẩm ứng dụng CNC, dịch vụ kiểm tra, giám sát truy xuất nguồn gốc và chất lượng sản phẩm. Doanh nghiệp đầu tư vào các dịch vụ này ở Hà Nội có thể phân tán theo vùng sản phẩm và cũng không cần mặt bằng lớn, giảm được áp lực đất đai.

(2) Giải pháp đất đai cho các doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn Hà Nội phải dựa trên đặc điểm đất nông nghiệp Thủ đô và nông dân Thủ đô.

Nông nghiệp ứng dụng CNC theo hướng nông nghiệp đô thị, nông nghiệp cho tiêu dùng tại chỗ của Thủ đô có thể chỉ cần các khu đất có diện tích nhỏ nhưng hàm lượng CNC lớn vì vậy có thể giải quyết đất đai bằng một số cách khác nhau:

- Tạo quỹ đất cho doanh nghiệp thuê để đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC.

+ Với những vùng xa trung tâm, vùng núi đồi có quỹ đất công hoặc các hộ góp đất cho doanh nghiệp thuê sản xuất nông nghiệp ứng dụng CNC cần có những ràng buộc cụ thể và định hướng theo quy hoạch vùng nông nghiệp tập trung của thành phố.

+ Tạo quỹ đất cho doanh nghiệp đầu tư vào Nông nghiệp ứng dụng CNC từ việc thu hồi đất của các dự án chậm tiến độ, dự án ô nhiễm của các nhà đầu cơ bất động sản. Theo báo cáo số 789 của Sở Tài nguyên & Môi trường Hà Nội (ngày 28 tháng 5 năm 2018), từ tháng 10 năm 2012 đến ngày 31 tháng 3 năm 2018 cho biết, thành phố đã ban hành 38 quyết định thu hồi đất, bãi bỏ quyết

định giao đất, cho thuê đất đối với các chủ đầu tư có dự án vi phạm với diện tích hơn 990 ha. Các cơ quan chức năng cần rà soát, phân loại để có thêm quỹ đất cho doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC. Khi cho thuê hoặc giao đất cần kiểm tra chặt chẽ mục đích sử dụng, tránh tình trạng trá hình thuê diện tích nhiều, làm mô hình nông nghiệp ứng dụng CNC ít và sau một thời gian sẽ hợp lý hóa bằng thủ tục chuyển mục đích sử dụng đất như một số nơi.

- Thành phố cần rà soát và giao trách nhiệm cho các doanh nghiệp nông nghiệp dạng doanh nghiệp công ty TNHH nhà nước một thành viên dành đất đầu tư cho nông nghiệp ứng dụng CNC.

(3) Giải pháp vốn nhằm thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn Hà Nội phải định hướng vào doanh nghiệp nhỏ và vừa

- Thành phố cần có hướng dẫn cụ thể để ưu đãi doanh nghiệp theo quyết định 03/2015/NQ-HĐND của Hội đồng nhân dân thành phố nhằm giúp doanh nghiệp có thêm vốn để trang trải những đầu tư ban đầu và đầu tư bổ sung. Từ quyết định của Hội đồng nhân dân đến triển khai trên thực tế hỗ trợ vốn từ ngân sách thành phố đến tay doanh nghiệp là một khoảng xa. Đó cũng là lý do mà các doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Hà Nội không thiết tha với nông nghiệp ứng dụng CNC.

- Thành phố cần tìm cách tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp trong tiếp cận gói 100.000 tỷ cho NNCNC. Đây là khó khăn chung với các doanh nghiệp trong cả nước do tiêu chí quy định, do chứng nhận doanh nghiệp CNC... nhưng với doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC trên địa bàn Hà Nội thì lại càng khó khăn hơn, có thể không bao giờ tiếp cận được nguồn vốn ưu đãi này. Vì vậy Hà Nội nên có những giải trình để có cơ chế riêng cho doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng CNC.

- Về vốn vay của ngân hàng thương mại thì điểm chung của các dự án nông nghiệp ứng dụng CNC là vốn đầu tư lớn, thời gian dài, tài sản bảo đảm chủ yếu là tài sản trên đất nông nghiệp, tạo ra những khó khăn về vốn cho doanh nghiệp. Đây cũng là những "nút thắt" khiến ngân hàng ngại lĩnh vực này, dẫn tới doanh nghiệp khó tiếp cận vốn vay của ngân hàng. Để giải quyết khó khăn này thì thành phố nên có cơ chế đảm bảo để

ngân hàng thương mại kết hợp yếu tố tài chính và yếu tố phi tài chính trong quyết định cho các doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC vay. Ngân hàng có thể cho vay trên cơ sở quản lý dòng tiền từ phương án của doanh nghiệp, nhằm hỗ trợ tài chính cho phát triển nông nghiệp ứng dụng CNC đạt hiệu quả. Có thể xác định số tiền, thời hạn cho vay theo từng dự án nông nghiệp ứng dụng CNC. Khi thẩm định cho vay các dự án nông nghiệp ứng dụng CNC ngân hàng có thể nói lòng các điều kiện tài sản bảo đảm như nhận tài sản trên đất nông nghiệp, nhà kính hay tài sản trên đất chưa được cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu tài sản, tỷ lệ tiền vay trên tài sản bảo đảm cao hơn.

(4) Giải pháp kết hợp thu hút doanh nghiệp với thu hút các thành phần khác đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao

Với đặc trưng của nông nghiệp Hà Nội là sức thu hút đối với doanh nghiệp chưa nhiều nhưng số cơ sở sản xuất kinh doanh nông sản thực phẩm lại khá lớn nên ngoài doanh nghiệp thì thành phố cũng nên có tiếp cận thu hút một số thành phần như hợp tác xã (HTX), hộ nông dân và trang trại, hộ sản xuất kinh doanh nông sản thực phẩm.

Trên địa bàn Thành phố có 13.513 cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm thủy sản (Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội, 2018); Khoảng 474.559 hộ nông dân có sản xuất nông lâm nghiệp thủy sản, trong đó hộ trang trại là 3.189. Số hộ trang trại ngày càng tăng lên, năm 2011 là 1.124, năm 2016 là 3189 (Cục Thống kê Hà Nội, 2017). Số trang trại đạt tiêu chí theo Thông tư 27/2011/TT-BNNPTNT là 1.637 trang trại, trong đó: 147 trang trại tổng hợp, 1.346 trang trại chăn nuôi, 132 trang trại nuôi trồng thủy sản, 11 trang trại trồng trọt; 1 trang trại lâm nghiệp (Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội, 2016). Một số hộ và trang trại đã áp dụng CNC trong nông nghiệp. Toàn Thành phố có 1.009 Hợp tác xã sản xuất kinh doanh nông sản thực phẩm, trong đó: 941 HTX dịch vụ Nông nghiệp; 21 HTX chăn nuôi; 19 HTX Thủy sản; 26 HTX rau an toàn, hai HTX hoa cây cảnh (Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội, 2016). Hiện nay đã có 13 HTX nông nghiệp đã và đang ứng dụng CNC vào sản xuất. Hà Nội là địa phương đứng thứ ba cả nước về số HTX nông nghiệp ứng dụng CNC, sau Lâm Đồng (36 HTX)

và Long An (14 HTX). Trong nông thôn Hà Nội, một số hộ và trang trại cũng có mong muốn chuyển sang đăng ký doanh nghiệp nhưng còn lo lắng về rủi ro và thuế. Vì vậy nên hỗ trợ và thu hút cả các cơ sở có khả năng và mong muốn lập doanh nghiệp hình thành doanh nghiệp, tự bỏ vốn đầu tư ứng dụng CNC nhằm cải thiện chính cơ sở sản xuất kinh doanh hiện tại của họ. Nếu Hà Nội có chính sách kích thích thì một số sẽ trở thành doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ trong tương lai.

5. Bàn luận

- Về nông nghiệp ứng dụng CNC cho thấy: Trong thời gian qua Hà Nội đã rất cố gắng phát triển nông nghiệp ứng dụng CNC và đạt được một số thành công trong bối cảnh chung, nhưng so với tiềm năng của Hà Nội thì kết quả vẫn rất nhỏ bé, chưa cân đối và toàn diện. Thành phố mới tập trung vào trồng trọt, chăn nuôi, thủy sản còn lâm nghiệp chưa được đề cập. Các mô hình chủ yếu chỉ ở dạng trình diễn để làm điểm tham quan khảo sát, tuyên truyền, các mô hình cũng chỉ mới áp dụng một số ít công nghệ đơn giản.

- Về thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC: Trong thời gian qua Thành phố đã có một số chính sách chung thúc đẩy phát triển nông nghiệp trong đó có một số phân đề cập tới nông nghiệp ứng dụng CNC nhưng chưa có văn bản cụ thể nào riêng về nông nghiệp ứng dụng CNC. Các hoạt động thúc đẩy, khuyến khích doanh nghiệp cũng đã có như hội thảo, đối thoại với doanh nghiệp, phát hiện doanh nghiệp có hoạt động nông nghiệp ứng dụng CNC. Tuy vậy đến nay doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC của Hà Nội còn rất nhỏ bé, chỉ ở dạng làm thí điểm. Quy mô vốn và lao động ở mức nhỏ và siêu nhỏ. Đất đai cho sản xuất ít với 2 nguồn chính là đất thuê và đất của gia đình. Chủ doanh nghiệp đồng thời là người quản lý sản xuất kinh doanh. Các doanh nghiệp, tập đoàn lớn đóng trên địa bàn Hà Nội nhưng hầu như chưa đầu tư vào nông nghiệp nói chung và nông nghiệp ứng dụng CNC nói riêng.

- Về các giải pháp cho thấy trên các báo cáo, các diễn đàn, hội nghị, hội thảo đã có rất nhiều đề xuất giải pháp chung. Các giải pháp của nhiều tác giả khác nhau nhưng phần lớn đều tương tự nhau với các điểm như: Quy hoạch vùng nông nghiệp ứng dụng CNC; Xây dựng cơ sở hạ tầng; Tích tụ đất, giải phóng mặt bằng; Hỗ trợ ưu đãi về vốn,

thuế, tín dụng; Hỗ trợ về nghiên cứu chuyên giao khoa học công nghệ; Đào tạo tập huấn nâng cao kiến thức; Chính sách và hành lang pháp lý của nhà nước. Nhóm tác giả cho rằng những đề xuất như vậy luôn luôn đúng, đúng với mọi nơi, mọi lúc. Nhóm tác giả hoàn toàn ủng hộ các đề xuất giải pháp dạng định hướng nói trên. Nhưng để các giải pháp định hướng, giải pháp chung vận dụng được vào thực tiễn và từng địa bàn cụ thể là rất khó khăn vì chưa cụ thể. Với quan điểm riêng về cách nhìn nhận việc đầu tư của doanh nghiệp vào nông nghiệp ứng dụng CNC, nhóm tác giả thấy đây thực chất là đầu tư kinh doanh nông nghiệp với trình độ CNC nhằm tăng năng suất và hiệu quả nguồn lực đất đai, vốn, lao động từ đó đưa lại lợi nhuận cho các doanh nghiệp và đối tác kinh doanh của họ. Đó cũng là lý do mà nhóm tác giả đề xuất các giải pháp cụ thể gắn với những đặc điểm của nông nghiệp, nông dân, nông thôn Hà Nội.

6. Kết luận

Nông nghiệp của Hà Nội đã đạt nhiều thành tựu. Yêu cầu đặt ra là phải phát triển nông nghiệp ứng dụng CNC để khai thác tài nguyên, nâng cao

năng suất và giá trị nông nghiệp, tăng thu nhập cho nông dân Hà Nội. Thành phố đã có những chương trình thúc đẩy nông nghiệp ứng dụng CNC, nhưng trên thực tế kết quả vẫn chưa được như mong muốn. Nghiên cứu cho thấy tuy số mô hình nông nghiệp ứng dụng CNC đã tăng từ 109 mô hình năm 2017 lên 406 mô hình năm 2024, nhưng các mô hình còn nhỏ lẻ và áp dụng một số CNC đơn giản. Các doanh nghiệp chưa quan tâm đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC nên mới chỉ có khoảng 20 doanh nghiệp bắt đầu thử đầu tư vào lĩnh vực này. Để thúc đẩy doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng CNC trên địa bàn thành phố Hà Nội thì nên có một số giải pháp như: nhận thức rõ vai trò của nông nghiệp Hà Nội là cung cấp sản phẩm cho tiêu dùng tại chỗ; giải quyết đất đai cho doanh nghiệp phải xuất phát từ đất nông nghiệp thủ đô có giá trị cao và nông dân thủ đô; giải pháp vốn cần ưu tiên doanh nghiệp nhỏ và vừa; kết hợp thu hút doanh nghiệp và các thành phần khác như HTX, hộ nông dân liên kết cùng đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.

Tài liệu tham khảo

- Cong ty co phan bong den phich nuoc Rang Dong. (2024). *Su tham gia cua cua doanh nghiệp cong nghiep trong nghien cuu, phat trien san xuat phuc vu nong nghiep ung dung CNC*. Hoi thao cua Lien hiep cac hoi khoa hoc va Ky thuat Ha Noi “Ung dung CNC trong san xuat nong nghiep tai Ha Noi, thuc trang va giai phap”
- Cuc thong ke Ha Noi. (2017). *Nien giam thong ke Ha Noi*.
- D-agrotech. (2024). *Mot so khai niem ve cong nghe cao va nong nghiep cong nghe cao*. Truy cap 1 thang 12 nam 2024 tu <https://d-agrotech.com.vn/mot-so-khai-niem-ve-cong-nghe-cao-va-nong-nghiep-cong-nghe-cao/>.
- Dung, P. T. M. (2018). *Kha nang va huong hop tac nong nghiep giua Ha Noi va Fukuoka*. Bai trinh bay tai Hoi thao Xuc tien hop tac nong nghiep giua thanh pho Ha Noi va tinh Fukuoka.
- Han, G. (2021). *Thu hut doanh nghiep dau tu vao phat trien nong nghiep cong nghe cao*. Truy cap 1 thang 12 nam 2024 tu [https://tapchitai](https://tapchitai chinh.vn/thu-hut-doanh-nghiep-dau-tu-vao-phat-trien-nong-nghiep-cong-nghe-cao.html)
- chinh.vn/thu-hut-doanh-nghiep-dau-tu-vao-phat-trien-nong-nghiep-cong-nghe-cao.html.
- Hang, T. (2024). *Thuc day phat trien cong nghe cao trong nong nghiep Thu do: Ung dung, chuyen giao dong vai tro then chot*. Truy cap 1 thang 12 nam 2024 tu <https://hanoimoi.vn/thuc-day-phat-trien-cong-nghe-cao-trong-nong-nghiep-thu-do-ung-dung-chuyen-giao-dong-vai-tro-then-chot-678294.html>.
- Hang, T. (2023). *Co che "mo duong" thu hut doanh nghiep dau tu nong nghiep cong nghe cao*. <https://diendandoanhnghiep.vn/co-che-mo-duong-thu-hut-doanh-nghiep-dau-tu-nong-nghiep-cong-nghe-cao-246527.html>. Ngày 28 tháng 6 năm 2023
- Hoang, H. (2018). *Kinoko Thanh Cao di dau trong san xuat nam cong nghe cao*. Truy cap 1 thang 12 nam 2024 tu <http://khuyennonghanoi.gov.vn/Pages/kinoko-thanh-cao-di-dau-trong-san-xuat-nam-cong-nghe-cao.aspx>.

- Luật công nghệ cao. (2019). *Văn bản hợp nhất số 32/VBHN-VPQH của Văn phòng quốc hội ngày 16 tháng 12 năm 2019.*
- Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội. (2016). *Tổng hợp kho khan vướng mắc của doanh nghiệp sản xuất kinh doanh nông sản thực phẩm an toàn Hà Nội và các tỉnh thành phố phía Bắc.* Báo cáo của Trung tâm xúc tiến thương mại nông nghiệp.
- Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội. (2017). *Báo cáo Kết quả thực hiện nhiệm vụ công tác năm 2017, Nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu năm 2018.*
- Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Nội. (2018). *Kết quả thực hiện các chuỗi sản xuất, tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp an toàn trên địa bàn thành phố Hà Nội.* Báo cáo của Chi cục quản lý chất lượng nông lâm thủy sản.
- Tu, T. (2017). *Hà Nội phát triển nông nghiệp công nghệ cao: Tiêm nang rong mo.* Truy cập 1 tháng 12 năm 2024 từ <http://kinhtedothi.vn/ha-noi-phat-trien-nong-nghiep-cong-nghe-cao-tiem-nang-rong-mo-291311.html>.
- Viện khoa học Phát triển nông nghiệp. (2017). *Báo cáo "Xây dựng cơ sở quản lý dữ liệu điều tra các cơ sở sản xuất kinh doanh nông sản an toàn trên địa bàn thành phố Hà Nội".*

GIẢI PHÁP THU HÚT DOANH NGHIỆP ĐẦU TƯ VÀO NÔNG NGHIỆP ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ CAO TẠI HÀ NỘI

Phạm Thị Mỹ Dung¹ Chử Văn Tuyên²

Lê Thị Hiền³

¹Trường Đại học Đông Đô; ²Trường Đại học Thành Đô;

³Viện nghiên cứu phát triển kinh tế xã hội - Hà Nội

Email: dungsird.vn@gmail.com¹; cvtuyen@thanhdowni.edu.vn²; lETHIEN120180@gmail.com³

Ngày nhận bài: 3/12/2024; Ngày phản biện: 8/12/2024; Ngày tác giả sửa: 13/12/2024;

Ngày duyệt đăng: 20/12/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i4.192>

Tóm tắt: Nghiên cứu nhằm đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn thành phố Hà Nội. Qua các thông tin thứ cấp và thông tin sơ cấp với phương pháp nghiên cứu tại bàn và nghiên cứu tình huống cho thấy: Thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao còn rất hạn chế nên hiện tại mới có 20 doanh nghiệp bắt đầu thử nghiệm đầu tư vào lĩnh vực này. Từ quan điểm kinh doanh nông nghiệp tác giả đề xuất 4 giải pháp cụ thể như: Thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao của Hà Nội phải dựa trên đặc điểm và nhiệm vụ chính của nông nghiệp Thủ đô; Giải pháp đất đai cho các doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn Hà Nội phải dựa trên đặc điểm đất nông nghiệp Thủ đô và nông dân Thủ đô; Giải pháp vốn nhằm thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn Hà Nội phải định hướng vào doanh nghiệp nhỏ và vừa; Kết hợp thu hút doanh nghiệp với thu hút các thành phần khác đầu tư vào nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.

Từ khóa: Doanh nghiệp; Hà Nội; Nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.